

РЕЗЮМЕТА

на научните трудове и публикациите
на гл. ас. д-р Надежда Костова,

представени за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“
в професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Български език,
за нуждите на Секцията за българска лексикология и лексикография,
обявен в Държавен вестник, бр. 36 от 3.05.2019 г.

Монография

№ 1. Костова, Н. Глаголни неологизми в българския език. София: Авангард Прима, 2018, 206 с. ISBN: 978-619-239-107-2

Научни рецензенти: проф. д-р Д. Благоева, проф. д-р С. Колковска

Монографията е първото цялостно и задълбочено изследване на неологизационните процеси в глаголната лексика в края на XX и началото на XXI век. Обект на изследване са глаголните неологизми, които са два вида: лексикални неологизми (новите глаголи) и семантични неологизми или неосемантизми (новите значения на познати глаголи).

Установява се, че новите глаголи възникват по три начина: чрез словообразуване, чрез заемане и чрез вътрешносистемно развитие (дерективация и транзитивация), докато новите значения са резултат от калкиране, ретерминологизация на лексеми, семантично развитие по аналогия, деспециализация на специална лексика, дефразеологизация.

В първа глава са представени лексикалните глаголни неологизми и системните отношения, които те установяват при интегрирането си в езиковата система. Новите глаголи влизат синонимни и антонимни връзки помежду си, както и в синонимни връзки със съществуващи глаголи. Редките случаи на омонимия са следствие от различна мотивация на новите глаголи или са резултат от семантични разлики по признака преходност/непреходност.

Наблюдава се паралелно съществуване и конкуренция на нови глаголи с различни суфикси от една и съща произвеждаща основа, които се използват в компютърната област. Отбелязва се наличието на нови глаголи с различни префикси от един и същ произвеждащ нов глагол заради неговата голяма комуникативна значимост.

Проучването на отношенията между глаголните и именните неологизми показва, че голяма част от глаголните неологизми са мотивирани от именни неологизми: от нови имена за действия със суфикси *-не* и *-ция*, от заети съществителни имена без суфикс или заемки, завършващи на *-инг*. Доказателство за обратната мотивация на някои от глаголните неологизми е тяхната вторична поява в езиковата система.

За първи път са анализирани семантичните отношения между значенията на новите глаголи и новите значения на познати глаголи в българския език. Установява се, че лексикални и семантични глаголни неологизми с еднаква семантика са в конкуренция и се използват като паралелни единици в компютърната сфера.

Във втора глава са представени семантичните глаголни неологизми, които са получени чрез метафоризация и метонимизация. Изяснени са особеностите на

глаголната метафора като механизъм за косвена вторична номинация. За представяне на метафоричните глаголни значения е създаден нов метод от три компонента: концептуална метафора, която обуславя метафоризацията; мотивационен признак, въз основа на който се извършва преносът; и промяна на субекта, обекта или адюнкта на действието. За представяне на метонимичните глаголни значения е използван моделът на П. Пехливанова. В резултат на изследването са установени моделите на вторична номинация при глаголните неосемантизми, като са открити най-продуктивните модели.

В трета глава е предложена класификация на глаголните неологизми според сферата на употребата им. Достига се до извода, че глаголните неологизми се използват в няколко области: компютри и информационни технологии, обществено-политическа сфера, икономика, битова сфера, музика и спорт. Установява се, че най-голям е броят на глаголните неологизми в компютърната област.

В четвърта глава се разглеждат особеностите на лексикографското представяне на глаголните неологизми в неологичните речници. Извеждат се принципите за избор на съответния тип дефиниция. Установява се, че с описателни дефиниции се представят неологизми с висока фреквентност, многозначни неологизми, повечето неосемантизми и др. Структурно-описателни дефиниции се използват при дефиниране на нови глаголи, образувани от именни неологизми с по-висока честота, а също така и при нови глаголи с обратна мотивираност. Синонимни дефиниции се използват при неологизми с по-ниска честота и при нежелателни неологизми (напр. неподходящи заемки, които се тълкуват с домашна нова дума). Достига се до извода, че лексикографското представяне отразява посоката на мотивираност, системните връзки, стилистичната маркираност и приемливостта на глаголните неологизми.

Заключението представя глаголните неологизми в контекста на общите неологизационни процеси, протичащи в съвременната българска лексика.

Отделни групи от глаголни неологизми, както и различни аспекти от изследваната проблематика са разгледани в публикации № 16, 18, 19, 21, 24, 27, 29, 31, 32, 34, 7.

Речници

№ 2. Костова, Н. (съавтор). Речник на българския език. Т. 14. София: АИ „Проф. Марин Дринов”, 2012, 1223 с. ISBN: 978-954-322-543-9

пътърва — *пясъчножълт* 80 с., 62 речникови статии, в тома с. 1196-1223.

№ 3. Костова, Н. (съавтор). Речник на българския език. Т. 15. София: Изд. на БАН „Проф. М. Дринов”, 2015, 1602 с. ISBN:978-954-322-823-2

представката *раз-* (в съавторство с В. Сумрова), в тома с. 163-164,

разглаголствам – *разлистя* 339 с., 972 заглавки, в тома с. 302-459,

ратай – *реванишизъм* (в съавторство с М. Лилова) 97 с., 226 заглавки, в тома с. 1006-1052,

реваниширам се – *ревна се* 23 с., 53 заглавки, в тома с. 1052-1063,

рентиер – *робовладичество* 272 с., 608 заглавки, в тома с. 1213-1342.

общо 732 с., 1860 речникови статии

Участието на Надежда Костова в най-мащабния проект на българската тълковна лексикография и един от основните проекти на Института за български език – изработването на многотомния академичен тълковен **Речник на българския език** (за периода 2006 – 2015 г.) има следното цифрово изражение: в т. 14 и т. 15 общо **812** стандартни страници, **1922** речникови статии.

Подробно е разработена семантичната структура на многозначни думи като *път*¹ (18 значения) и *път*², *пътека* (10 значения), *пътеводител*¹ и *пътеводител*², *пътен* (13 значения), *пътник*, *пътувам* (7 значения), *пъхам*¹, *пъхвам*, *пъшкам*, *пяна*, *пясък* (7 значения), *пясъчен*, *реплика*¹ и *реплика*², *рехав*, *рецепция*, *реч* (9 значения), *речен*, *решавам* (14 значения), *рибарски*, *рибен*, *риза* (7 значения), *римски*, *рина*, *риск* (9 значения), *рискувам*, *рисувам*, *рисунка*, *ритам*, *ритмика*, *ритуал*, *рицар*, *роб* (7 значения) и др.

Богата фразеология е представена при думите *път*¹, *път*², *пъхам*¹, *пъхвам*, *пясък*, *разигравам*, *разделям*, *решето*, *риба*, *риза*, *ритам*, *ритвам* и др. Отбелязани са общоупотребими терминологични словосъчетания при думите *път*¹, *пътека*, *пътен*, *пясъчен*, *реч*, *речен*, *решетка*, *риба*, *риза*, *рима*, *римски* и др.

Обобщени са значенията на представката *раз-* на базата на богат лексикален материал (в съавторство). Самостоятелно са разработени речникови статии за около 300 глагола с тази представка, като някои от тях са многозначни думи (напр. *разговаям*¹ и *разговарям*², *разголвам*, *разгонвам*, *разгорявам*¹ и *разгорявам*², *разграждам*, *разгромявам*, *разгръщам*, *разгъвам*, *раздавам* (8 значения), *разделям* (15 значения), *раздирам* (8 значения), *раздухвам*, *разигравам* (10 значения), *разказвам*, *разкарвам*, *разклащам*, *разкривам*¹, *разкъсвам*, *разлагам*, *разливам* (8 значения) и др. Сред глаголите с представка *раз-* се срещат и съществителни имена като *разговор*, *разговорка*, *разгром*, *раздел*, *разделител*, *раздор*, *раздяла*, *разказ*, *разкаяние*, *разклонение*, *разковниче*, *разкол*, *разкош*, *разкрач*, прилагателни имена като *разен*, *разгулен*, *разкошен*, *разговорен*, *разговорлив*, *разказвателен* и др.

В областта на лексикологията и семантиката **Глаголи за движение**

№ 4. Костова, Н. Семантика на глаголите за движение в българския език. – В: Студии по лексикология. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2011, с. 231 – 302. ISBN 978-954-322-274-0

№ 28. Костова, Н. Движение в пространството или глаголи за движение в българския език. – В: Движение и пространство в славянските езици, литератури и култури. Сборник с доклади от Дванадесетите международни славистични четения, 9 – 10 май 2014 г. Т. 1. Езикознание. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2015, с. 67 – 73. ISBN 978-954-07-4045-4

Студията (№ 4) представлява съществена част от първото задълбочено и цялостно изследване на семантиката на глаголите, които с преките си лексикални значения представят движение на субекта на действието от една точка в пространството до друга. Значенията на глаголите за движение са анализирани чрез метода на компонентния анализ, теорията за валентността и принципа на падежа, като резултатите служат за проверка на класификацията. Установява се, че глаголите за

движение се разделят на три групи – глаголи за движение в определена посока, глаголи за движение по определен път и глаголи за движение по определен начин.

Статията (№ 28) отговаря на темата на конференцията. Отново се представя семантиката на глаголите за движение в българския език. Посочени са метафорични значения на глаголите за движение, при които има замяна на субекта на действието.

В областта на лексикологията, семантиката и лексикографията
Глаголи за речево общуване

№ 10. Костова, Н. Някои наблюдения върху глаголите за речево общуване. – Български език, 2008, № 1, с. 53–63. ISSN 0005-4283

№ 11. Костова, Н. Глаголи за речево общуване в българския език. – В: Българската и словашката лексикография в обединена Европа. Велико Търново: ИК „Знак’94”, 2009, с. 90-101. ISBN 978-954-8709-94-1

Статиите (№ 10 и № 11) са посветени на семантиката на глаголите за речево общуване, част от които са домашни, а други са с гръцки или латински произход. Установява се, че глаголите, които са част от международната лексика, са на различен етап от утвърждаването си в българския език – повечето отдавна са се наложили като нормативни, други отскоро са кодифицирани, трети са нови, а някои придобиват нови значения. В резултат на изследването се стига до извода, че тенденциите към интернационализация и национализация на съвременната лексика са балансирани.

№ 5. Костова, Н. Проблеми на лексикографското представяне на някои глаголи за речева дейност в българския език. – В: Съвременни методи и подходи в лексикографската практика. София: Авангард Прима, 2011, с. 77-115. ISBN 978-954-323-923-8

Студията (№ 5) представя резултатите от корпуснобазирано изследване на глаголите *говоря* и *казвам*, които означават речева дейност. Целта на изследването е да покаже как използването на корпусите може да доведе до решаване на много лексикографски проблеми. Резултатите от корпуснобазираното изследване бяха сравнени със съответните речникови статии в многотомния тълковен „Речник на българския език”. Има опции за оптимизиране на лексикографското представяне на тези глаголи. В заключение се подчертава, че корпуснобазираният подход позволява изчерпателно и подробно представяне на лексикалната семантика в речника.

В областта на лексикологията, неологията, семантиката и лексикографията
Нови глаголи и глаголи с нови значения

№ 16. Костова, Н. Наблюдения върху нови глаголи и отглаголни съществителни в българския език. – In: *Čeština v pohledu synchronním a diachronním. Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český. S. Čmejrková - J. Hoffmannová - J. Klímová (eds.) Praha: Karolinum, 2012, с. 471-476. ISBN: 978-80-246-2121-0*

№ 18. Костова, Н. Глаголи с нови значения в българския език. – В: Славистиката в глобалния свят – предизвикателства и перспективи. Благоевград: УИ „Неофит Рилски”, 2012, с. 15-22. ISBN: 978-954-680-846-2

№ 19. Костова, Н. Новите значения на някои глаголи в българския език. – Във: Време и история в славянските езици, литератури и култури. Сборник с доклади от Единадесетите национални славистични четения София, 19–21 април 2012. Т. I. Езикознание. София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2012, с. 381-187. ISBN 978-954-07-3457-6

№ 21. Костова, Н. Глаголи с нови значения от областта на компютърните технологии (върху материал от българския език). – In: Štefan Peciar a moderná lexikografia. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej académie vied, 2014, s. 373-386. ISBN:978-80-224-1416-6

№ 24. Костова, Н. Нови глаголи и глаголи с нови значения в българския език. – В: Трети международен конгрес по българистика, 23–26 май 2013 г. Секция „Български език“. Подсекция „Съвременен български език. Лексикология и лексикография“, София: УИ „Св. Климент Охридски”, 2014, с.115-133. ISBN 978-954-07-3835-2

№ 27. Костова, Н. За *ваканцувам* и други нови глаголи в българския език. – В: Славистиката и българистиката днес: въпроси, идеи, посоки. Сборник с доклади от международната конференция по повод 20-годишнината от създаването на специалност Славянска филология, 16-18 октомври 2014 г. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2015, с. 504-509. ISBN: 978-954-680-976-6

№ 29. Костова, Н. Глаголни неологизми и съответни имена за действия в българския език. – Български език, 2015, № 2, с. 48-57. ISSN 0005-4283

№ 31. Костова, Н. Лексикографско представяне на новите глаголи в българския език. – В: Лексикографията в началото на XXI в. Доклади от Седмата международна конференция по лексикография и лексикология (София, 15-16 октомври 2015 г.), София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2016, с. 531-537. ISBN:978-954-322-875-1

№ 32. Костова, Н. Глаголни неологизми от компютърната област. – Български език, 2016, № 2, с. 57-67. ISSN:0005-4283

№ 34. Костова, Н. Нови глаголи в българския език. – В: Studia Philologica Universitatis Velikotarnovensis, т. 36, бр. 1, 2017, с. 17-25. ISSN:2534-918X (Print) 2534-9236 (Online)

№ 7. Костова, Н. Новите глаголи в българския език – лексикална семантика и лексикографско представяне. – В: Niševa, B., Skwarska, K., Blažek, D. (eds.). Moderní slovanská lexikografie. Vydání první, Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2017. Práce Slovanského ústavu AV ČR. Nová řada; svazek 44., 2017, s. 198-217. ISBN:978-80-86420-63-9

Тази група статии представят трайния интерес на авторката към глаголните неологизми – новите глаголи и глаголите с нови значения. Основополагаща е статия **№ 16**. В нея са направени наблюдения, които в по-късните статии ще бъдат доразработени и уточнени.

В статията (**№ 16**) се установява, че новите глаголи са много малко на брой – само 7 % от новите думи, както и новите значения на познати глаголи, които са 16 % от

новите значения на познати думи. Прави се изводът, че образуването на нови глаголи е три пъти по-силно изразено от неосемантизацията на познати глаголи. Открояват се най-продуктивните суфикси и префикси, с които се образуват нови глаголи. Коментира се конкуренцията между нови глаголи с различни суфикси, а също и между нови глаголи с различни префикси. Проследяват се системните отношения на синонимия и антонимия между глаголните неологизми. Изследват се областите, в които се използват глаголните неологизми, и се стига до заключението, че най-многобройни са те в компютърната област. Анализът на отношенията между новите глаголи и новите имена със суфикс *-не* показва, че имената са много по-употребими от глаголите, като количествените данни са извлечени от Българския национален корпус: към 2012 г. *банкиране* има 1047 срещания в БНК, докато за формите на глагола *банкирам* има само 10 резултата; извлечени са подобни данни и за други глаголи. Установява се, че обратната мотивация на глаголите е отразена при лексикографското им представяне в неологичните речници – глаголите са тълкувани чрез имената (а не обратното). Отбелязва се наличието на нови имена със суфикс *-не*, които не се съотнасят с глаголи, а са мотивирани от съществителни имена, процесуални съществителни на *-инг*, процесуални съществителни на *-ция* или са композитуми.

Върху различна част от тези наблюдения се акцентира в другите статии от тази група. Статия № 18 е фокусирана върху глаголите с нови значения. В статия № 19 са анализирани новите значения от икономическата област на някои глаголи, които се използват в битовата сфера или в медицината. В статия № 21 са представени новите преносни значения, с които някои глаголи се използват в компютърната област, а статия № 32 е посветена отново на глаголните неологизми от компютърната област, като са разгледани и новите глаголи. В статия № 32 се обръща внимание на интересния извод, че в компютърната област най-много са двойките глаголи от несвършен и свършен вид, образувани със суфикси *-ва* и *-н*. В статия № 24 се стига до заключението, че в речниците на новите думи в българския език са отразени два периода – в първият се използват неологизми, които са съществителни и прилагателни имена, а във вторият се появяват глаголни неологизми. Статия № 27 има за цел да обясни появата на един нов глагол. В статия № 29 са разгледани отношенията между глаголни неологизми и съответни имена за действия. В статия № 31 се обсъждат принципите на лексикографското представяне на новите глаголи и се установява, че глаголните неологизми се представят в неологичните речници с описателни, структурно-описателни и синонимни дефиниции. Статия № 34 е опит да се обобщят направените наблюдения и изводи за новите глаголи. Студията (№ 7) е обобщение на изследванията за новите глаголи в две посоки - семантика и лексикографско представяне.

***В областта на лексикологията, неологията, семантиката и лексикографията
Нови имена за действия***

№ 20. Костова, Н. Нови имена за действия в българския език. – В: II Международният научен симпозиум „Славянски езици и култури в съвременния свят“. Труды и материалы. Москва: МГУ, 2012, с. 122. ISBN: 978-5-211-06356-3

Статията (№ 20) разглежда новите съществителни имена за действия в българския език. Установено е, че най-голямата група от съществителни са образувани със суфикс *-не*. Тези съществителни се използват по-често от глаголите, с които са семантично свързани. Стига се до заключението, че някои неологизми със суфикси *-не* и *-ция* не са свързани с глаголи, а са мотивирани от съществителни.

№ 23. Костова, Н. Неологизми на *-инг* в българския език. – В: Лексико-грамматическите иновации в современных славянских языках. Материали VI Международной научной конференции, 22–23 априла 2013 г. Дніпропетровськ: Нова ідеологія, 2013, с. 140-142. ISBN 978-617-7068-08-1

В статията (№ 23) се отбелязва, че неологизмите на *-инг* са резултат от процеса на интернационализация. Те се използват в следните области: икономика, спорт, компютри, козметика, музика. Проучването установява, че повечето неологизми, завършващи на *-инг*, са съществителни имена за действия. Съществува конкуренция между тези неологизми и новите съществителни със суфикс *-не*.

№ 6. Костова, Н. Новите имена за действия в българския език и тяхното лексикографско представяне. – В: Проблеми на неологията в славянските езици. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2013, с. 77-108. ISBN 978-954-322-636-8

В студията (№ 6) са разгледани новите съществителни имена в българския език, които се използват за означаване на нови действия и процеси. Материалът е екскерпиран от *Речника на новите думи в български език* (2010). Използвани са данни за честотата на съществителните от *Българския национален корпус*. Установява се, че най-голямата група от нови имена за действия са образувани със суфикс *-не*. Повечето от тях са семантично и словообразователно свързани с нови глаголи. Някои от неологизмите със суфикс *-не* са много по-употребими от глаголите. Друга голяма група от нови имена, маркиращи действия, са образувани със суфикс *-ция*. Новите имена за действия със суфикси *-ция* и *-не* са в конкуренция. Трета група от нови имена за действия са заетите от английски съществителни, завършващи на *-инг*. Само част от тях са свързани с нови глаголи. Освен чрез суфиксация, нови имена за действия се образуват чрез префиксация или композиция. Тези имена не са свързани с глаголи, въпреки че е възможно да се появи глагол.

№ 30. Костова, Н. Новите отглаголни съществителни имена в българския език. – В: Светът е слово, словото е свят. Сборник с доклади от юбилейна национална конференция с международно участие, посветена на 25 години Филологически факултет, 6-7 октомври 2016 г. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2016, с. 58-64. ISBN:978-954-00-0085-5

Статията (№ 30) се занимава с новите отглаголни съществителни имена в българския език, които са образувани със суфикс *-не*. Установява се, че повечето от тях са мотивирани от нови глаголи, но някои нови съществителни със суфикс *-не* са мотивирани от имена и са образувани със сложни суфикси. Новите имена със суфикси *-ция* и *-не* са в конкуренция. Неологизми със суфикс *-не* и заемки от английски, завършващи в *-инг*, също са в конкуренция. Някои неологизми със суфикс *-не* се

появяват преди глаголите. Повечето от неологизми със суфикс *-не* са много по-употребими от глаголите, тъй като се използват като термини.

В областта на лексикологията, семантиката и лексикографията
Отделни въпроси

№ 12. Костова, Н. Едно особено явление в лексикалната система на българския език. – В: Лексикографията в европейското културно пространство. Материали от Петата национална конференция с международно участие по лексикография и лексикология, София, 19-20 октомври 2009 г. Велико Търново: ИК „Знак’94”, 2010, с. 331-338. ISBN 978-954-8305-10-5

В статията (№ 12) се разглеждат съществителни и прилагателни имена с представка *раз-*, на които в съвременния българския език не съответстват глаголи. Установява се, че някои от тези имена са семантично и словообразователно свързани с остарели или диалектни глаголи, както и с глаголи с ограничена употреба, други са заети без съответните глаголи, а трети са образувани по аналогия.

№ 13. Сумрова, В., Н. Костова. Представката *раз-* и нейното лексикографско представяне в „Речник на българския език”. – В: Лексикографията в европейското културно пространство. Материали от Петата национална конференция с международно участие по лексикография и лексикология, София, 19-20 октомври 2009 г. Велико Търново: ИК „Знак’94”, 2010, с. 119-125. ISBN 978-954-8305-10-5

Статията (№ 13 в съавторство) представя резултатите от лексикографската работа по определяне и дефиниране на значенията на представката *раз-*, с която се образуват глаголи. Значенията са обобщени на базата на богат лексикален материал. Предложените типови дефиниции ще послужат за основа при съставянето на конкретните дефиниции на всички глаголи с префикс *раз-* в „Речник на българския език“, което е гаранция за еднотипно лексикографско представяне на лексеми от дадена лексикосемантична група.

№ 17. Костова, Н. За семантиката на глагола *пътувам* и неговото лексикографско представяне. – В: Магията на думите. Езиковедски изследвания в чест на проф. д.ф.н. Лилия Крумова-Цветкова. София: АИ „Проф. Марин Дринов”, 2012, 146-156. ISBN: 978-954-322-521-7

Статията (№ 17) има за цел да разкрие лексикографската работа по съставянето на речникова статия за определена дума за многотомния тълковен „Речник на българския език“. Използвани са както традиционни лексикографски методи, така и модерния корпуснобазиран метод за извличане на информация за най-често срещаните съчетания на думата. За илюстрация е избран глаголят *пътувам*.

№ 22. Костова, Н. За семантиката и лексикографското представяне на прилагателни от роднински названия (върху материал от „Речник на българския език” и „Българско-словашки речник”). – В: 70 години българска академична

лексикография. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2013, с. 165-174. ISBN 978-954-322-578-1

В статията (№ 22) се анализира семантиката на прилагателните имена от роднински названия в опит да се открият аргументи за различното им лексикографско представяне в тълковния „Речник на българския език“ и в преводния „Българско-словашкия речник“.

№ 25. Костова, Н. Лексикална семантика на глаголи за мълчание в българския език. – Балканистичен форум, 2015, № 2, с. 297-304. ISSN 1310-3970

Статията (№ 25) представя семантиката на глаголи за мълчание в съпоставка с глаголи за говорене. Достига се до заключението, че семантичното ядро на групата на глаголите за мълчание се представя от значенията на основния глагол *мълча*. Направеното корпуснобазирано изследване на глагола *мълча* дава интересна и изчерпателна информация за най-често срещаните съчетания, в които се използва лексемата, като на тази база могат да се правят изводи за народопсихологията на българите.

№ 26. Костова, Н. Значения за начало на действието при някои глаголи, определени като диалектни или разговорни в „Речника на българския език“. – В: Съвременните измерения на едно научно прозрение. Доклади от международната научна конференция в чест на 150-тата годишнина от рождението на Ватрослав Облак. София: Мултипринт, 2015, с. 272-276. ISBN: 978-954-362-160-6

В статията (№ 26) са анализирани няколко глагола, които в резултат на десемантизация функционират като фазови глаголи. В конструкции със съюз *да* и следващ глагол изследваните глаголи изразяват начало на действието, означено с втория глагол. Тези значения на глаголите са определени като разговорни или диалектни в „Речника на българския език“ въз основа на примерите, в които се срещат.

В областта на лексикологията и терминологията

№ 33. Костова, Н. Имена с префикс *не-* като термини и терминоелементи. – В: Езикът на науката и науката за езика. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Мария Попова. София: Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2017, с. 139 – 146. ISBN:978-954-322-891-1

В статията (№ 33) се обръща внимание на засилената употреба на прилагателни и съществителни имена с префикс *не-*, които се използват като термини и терминоелементи в различни области – икономика, политика, право, екология, психология и др. Установява се, че те са често срещани както в документи, така и в устна реч, което показва интелектуализацията на езика. Голяма част от лексемите с префикс *не-* са нови думи – новообразувани, заемки или калки. Повечето от прилагателните имена с префикс *не-* имат отрицателна семантика и образуват антонимни двойки с безпрефиксните имена, други означават разграничаване от

безпрефиксните лексеми и само няколко лексеми са с положителна семантика, въпреки че са образувани с префикса *не-*.

В областта на фразеологията и фразеографията

№ 8. Iovka Bojílova Tchobánova, Nadezhda Kóstova. Variantes das unidades fraseológicas na língua portuguesa. – In: X Simposio Internacional de Comunicación Social. Santiago de Cuba, 22-26.01.2007. Actas I. Centro de Linguística Aplicada, Santiago de Cuba, Cuba, pp. 207-210. ISBN: 959-7174-08-1

№ 9. Iovka Bojílova Tchobánova, Nadezhda Spásova Kóstova. O contributo búlgaro para o desenvolvimento da fraseologia e da fraseografia. – In: Aspectos formales y discursivos de las expresiones fijas. Studien zur romanischen Sprachwissenschaft und interkulturellen Kommunikation. Germán Conde Tarrío (ed.) PETER LANG, 2008, pp. 41-52. ISSN 1436-1914, ISBN 978-3-631-57426-3

№ 14. Iovka B. Tchobánova, Nadezhda S. Kóstova. La fraseología de la embriaguez en la lengua portuguesa y en la lengua búlgara. – В: Езиковедски изследвания в чест на проф. Сийка Спасова-Михайлова. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2011, с. 434 – 448. ISBN 978-954-322-430-2

Трите статии в съавторство с Йовка Чобанова са в областта на фразеологията. Първата статия (**№ 8**) се занимава с типовете варианти на фразеологичните единици в португалския език, които са формални или граматични, лексикални, стилистични, количествени и др. Втората статия (**№ 9**) със заглавие „Българският принос за развитието на фразеологията и фразеографията“ е обзорна и представя пред чуждестранни специалисти по фразеология изследванията на Кети Ничева, Веса Кювлиева-Мишайкова, Стефана Калдиева-Захаријева, българските фразеологични речници и двуезичните фразеологични речници. Третата статия (**№ 14**) е съпоставително изследване на фразеологичните единици за пиянството в португалския и българския език.

№ 15. Костова, Н. Метафората *път* в българската фразеология. – В: Езиковедски изследвания в чест на проф. Сийка Спасова-Михайлова. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2011, с. 449 – 460. ISBN 978-954-322-430-2

В статията (**№ 15**) са анализирани фразеологични единици с компонент *път*. Според значенията си те се разделят на семантични групи, свързани с начина на живот, характера на човека, изгонването, началото на действието, преодоляването на трудностите, лошия късмет и т.н. Представени са народните вярвания и суеверия, както и християнската вяра на българите.

Рецензии

№ 35. Костова, Н. Нов словашко-български речник. – В: Чуждоезиково обучение,

2014, № 3, т. 41, с. 307-309. ISSN 1314 – 8508 (Online), ISSN 0205 – 1834 (Print)

В рецензията (№ 35) се обсъждат лексикографските принципи, приложени в „Краткия словашко-български речник на икономическите термини“. В речника са включени новите термини и терминологични съчетания, а също и често използвани словосъчетания от икономическата област. Наблюдава се двойно представяне на словосъчетанията – в речниковата статия на съществителното име като пример и отделна речникова статия за словосъчетанието по азбучния ред на прилагателното име. Тази практика улеснява ползвателите. Подходящо е включването на глаголите в края на речниковата статия на термините, които са съществителни имена. Приведени са и метафорични словосъчетания, които са част от международната икономическа лексика.

Библиографии

№ 36. Костова, Н. (съставител). Библиография по българска лексикология, фразеология и лексикография (1950-2010). София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2011. 594 с. ISBN 978-954-322-435-7

Справочникът (№ 36) съдържа 5907 библиографски единици с добавени ключови думи, които насочват към съдържанието на съответната публикация. За улеснение на търсенето в края на книгата са приложени Показалец на имената на авторите (над 1570 автори от България и чужбина) и Показалец на ключовите думи (около 250 ключови думи), към които са изброени номерата на библиографските единици.